

BUDA-PESTA

4 Iunie st. v.
16 Iunie st. n.

Va eși joi'a și duminică.

Redacțiunea: strad'a arbo-
relui verde nr. 12.

Nr. 42.

ANULU XIV.
1878.

Pretulu pe unu anu 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$ de
anu 2 fl. 70 cr.

Pentru Romani'a 2 galbeni.

LA VASILE ALECSANDRI.

Că și unu creștinu smeritu ce vine
La vr'unu altaru a se 'nchiná:
Asiá m'apropiú eu de tine,
Voindu s'admiru marirea ta.
Si cum creștinulu își gaseșce
Acolo mângaieri cereșci:
Asiá renascu eu sufleteșce,
Cu lir'a ta me 'ntinereșci.

Căci farmeculu cântării tale
Dă áripi spiritului meu,
Se 'naltia din adânc'a vale
Si sbóra sus la Dumnedieu.
Si-atunce pare că de-odată
Uitu viéti'a și paméntulu jos;
O nóua lume, minunata,
S'aréta ochilor frumos.

În giuru de mine-i o gradina,
Unu cuibu de dine 'ncununatu;
Flori, arbori, de plăceri se 'nchina,
Căci aerulu e 'nbalsamatu.
Unu cântecu de priveghiatóre
Resuna colo dintr'unu crângu,
Ea cânta doine, lacrimióre,
Si tóte tacu, si tóte plângu.

Dar filomel'a éta sbóra,
Rapitu süm eu prin desfetári.
Si vocea-i dulce si sonóra
Me pórtá peste tieri si mări.
Ea cânta totu, adi doru de tiéra,
Mâni barcarola de amoru,
Si vesela se 'ntórce éra
Cu hor'a de unire 'n sboru.

Ferice și cu multýmire
Retrage-se la lunc'a sa,
Că firea lina sè-i înspire
Odihn'a care-i trebuia.
Dar când zareșce firea sânta,
Stêrnita 'n boldu, ce nu-lu mai culci,
Începe ér și cânta, cânta,
Pasteluri și legende dulci.

Dar ce-audu? Vai! Grozavu! Detuna!
Ah! tunurile bubuescu;
Balcanulu si Carpatulu suna
De sgomotulu celu resboiescu.
Dușmanii vechi sè iau la trênta,
Si multi eroi se frângu si moru;
Penesiu Curcanulu sus împlânta
Stindardulu mândru tricoloru.

Întreaga tiér'a-i o cununa
În giurulu bravilor sei fii;
Aplausu că si-unu tunetu suna
Din munti în văi, paduri, câmpii.
Si 'n asta nalta 'nsufetire
S'aude vocea Domnului,
Din ceruri Elu vini sè 'nspire
Unu cântecu alu lacrimului.

Si cânteculu cerescu strabate
În patru părți ai lumii vii,
Si cinci națiuni surori, chiamate,
Tresaru de nalte bucurii;
Căci ele recunoscú îndata
În cântecu vocea mamei lor,
Ce din mormentu adi inviata,
Le chiama 'n lucru 'n viitoru.

La sunetulu cântării sfinte
 Surorile rentinerescu,
 Cu dragu si-adueu de nou aminte
 De vechiu caminulu stramosiescu.
 Dau mâna 'n semnu de sora buna
 Si facu unu juramântu divinu:
 Sè naltie tôte dimpreuna
 Stindardulu gloriosu latinu.

Si tóta gintea cea latina
 Dà flori, cunoui poetului;
 Românulu mândru i se 'nchina
 Si e ferice câ-i alu lui.
 Toti, toti tramitu o salutare
 Acolo 'n lunc'a din Mirceșci . . .
 . . . Te rogu si eu, poete mare,
 Acestu versu palidu sè-lu primeșci!

Iosifu Vulcanu.

Consideratiumi ortografice.

Pâna când ortografi'a româna se tractá numai din punctulu de vedere alu parerilor particulare, nu erá strainu lucru d'a vedé mai la fia-care câte o procedere voluntaria, — si d'acea erá lesne d'a lasá pe fia-care în mil'a lui Ddieu sè scrié cum i place.

De când inse cestiunea ortografica deveni d'a fi pertractata formalu în corporatiunile literarie prevediute cu autoritate competenta; ori ce încercări, d'a alterá, d'a modificá, d'a îndreptá decisiunile acelora, potu fi în sine juste si laudavere, dara nici de cum datatorie de mesura.

Déca nici în punctulu literariu nu vomu scí sè ne înfașisâmu în lume într'unu vestmântu uniformu, ci fia-care se va întrece d'a se îmbracă dupa placu si capritiu în haine de tôte colorile si croiturile, — vomu deveni ridiculosi.

Spre a se evitá o atare aparitiune deplorabila, e neaparatu de lipsa, cá fia-care literatu, aiba elu câtu de juste pareri ortografice si limbistice, pâna când acele si-aru puté eluptá întimpinarea generala, — sè-si subordineze contemplatiunile — sè nu dicu pasiunile sale — hotaririlor aduse prin autoritátile chiamate spre deslegarea diferintiilor literarie.

Asiá au urmatu si celelalte natiuni sorori — francesa, italina etc. Ele s'au subordinatu hotaririlor aduse prin societátile lor literarie, prin academiile de sciintie etc.

Vai de natiunea unde lipsesce spiritulu concordiei si alu disciplinei!

Sè vedemu mai de aprópe cum se urméza la noi?

Scimu cá românii asiedati aici în regiuni, ce au caditu curundu (cá sè me esprimu cu unu cuvântu diplomaticu modernu) din sfer'a intereselor latine, — dupa ce se folosira la începutu de literatur'a protoparintilor de la Roma, — trebui ra mai târdiu sè se împretinésca cu a grecilor bisantini, apoi sub confederatiunea bulgara-româna de la Dunare fura necesitati sè adopteze literatur'a slavica cu literile lui Cyrilu. — Slovele lui Cyrilu si Metodiu au slavisatu peninsul'a Balcanica, si erá sè ne cutropésca si pe noi cei de dincóce de Dunare.

Reformatiunea bisericésca cea grandioasa a lui Luther si Calvinu, care a risipitu întuneculu evului mediu, — a avutu o iniurintia salutară si a supra literaturci române într'atât'a, în câtu mai cu sama la îndemnul apostolilor acestei reformatiuni în Ardealu ¹⁾ se începura traducerea si tiparirea cartilor bisericesci în limb'a româna. ²⁾ Dar la traducerea si tiparirea acestor cărți se întrebuintiara literile Cyrile, ce erau românilor deja cunoscute din cărțile bisericesci slavone usitate pâna atunci mai cu sama în biserică. Literile aceste, cum scimu, sînt curatu fonetice, — si pentru aceea cu totulu necorespondiatórie naturei limbei române.

Trecerea unei părți a românilor la Uniunea cu biseric'a catolica apusana a adusu pe mai multi tineri, trimisi pentru studiile teologice la Roma, în contactu mai de aprópe cu literatur'a limbelor latine.

Resultatele cele încuragiátorie a comparării limbei materne cu limb'a latina si cu celelalte limbi surori, si — sè vorbimu sinceru — póte cá si unu stimulu proselitisticu de a atrage mai lesne pe toti românii sub jurisdicțiunea papala, — au îndemnatu pe barbatii esiti din scól'a „*de propaganda fide*“ de a se ocupá totu mai seriosu cu ide'a înlocuirii slovelor cyrilice cu literile latine; — ceea ce li-a si succésu pe deplinu. ³⁾

Se întielege de sine, cá transitiunea acés-

¹⁾ Luca Herschel, Nicolau Forró, Franciscu Geszti (1580) vedi *Analectele lui Cipariu* 1858 pag. XVIII.

²⁾ Siaguna în istori'a sa bisericésca, Sibiiu 1860 II pag. 69, arata cá românii în alu XII-a seclu aru fi avutu liturg'a tradusa în limb'a româna.

³⁾ Si asiá putemu afirmá fara sfiéla, cá pe lângă tôte calamitátile si pagubele cele nenumerate, ce le-au suferitu românii în luptele religiose si confessionale, Reformatiunea ni-a redatu limb'a, éra asiá numit'a *Unatia* i-a pregatitu calea, d'a se redicá la demnitatea, ce i se cuvine în seria limbelor neo-latine.

t'a a limbei de la slovele fonetice la literile cu caracterulu celu pregnantu ethimologicu, nu a pututu percurge fara obstacule insemnate.

Nou'a literatura trebuiá mai ántáiu în gingási'a ei impubertate, cá si copíi cei mici când începu a amblá, sè fia sprijínita mai ántáiu de subtori, de mâni, de degete, în fine macaru d'unu bétíu séa si de unu singuru paiu, — pâna când deveni la consciintí'a puterei sale proprie, — apoi sè fia impacata în câtu-va si cu traditiunile ei fonetice a le slovelor de mai nainte, — mai folosindu-se ici colea si de cârgi proptitóre cá schiopii si ologii.

De aci se esplica, cà primii plasmuitori si apostoli ai literilor latine în limb'a româna cu Samuilu Clainu, Petru Maioru s. a. în frunte, îndata la începutu s'au vediutu necesitati d'a luá refugiulu la diferite semne tonice si fonetice, puse parte d'a supra vocalelor, parte de desubtulu consonantelor.

Scól'a acést'a asiá dara mai potrivitu s'aru puté numí a *impubertátii etimologice*, decátu a *Fonetistilor* séu si a „*nóuei directii*.“⁴⁾

Índata inse ce literatur'a nóstra s'a apropiatu de stadiulu maturitátii, n'a mai avutu lipsa nici de paiele si betigasiele seducatórie ale copíilor, nici de cârgile schiopilor si ologilor, — ci emancipându-se de tóte coditiele si cornitiele dobitocesce, s'a înfaçisiatu în virtutea maturitátii sale cu vestmintele adevératu nationale.

Asta înfaçisiare a fundatu scól'a ce s'aru puté numí a *maturitátii etimologice*.

Pe terenulu acest'a a mersu mai departe — putemu dice — pré departe *A. T. Laurianu* cu „*Tentamen criticum*“ etc. de la a 1840, ce e unu opu mai multu pentru sciintia decátu pentru trebuintí'a practica. Acésta carte este în limb'a nóstra aceea, ce este sciintí'a anatomica în zoologia, care pune în stare pe naturalistulu d'a compune în teoria animalulu întregu numai pe urm'a unor remasitie fosile. Ori câte imputári de extravaganties'au facutu acelui operatu, elu va remané totusi unu capu de opera, unu monumentu eternu, unu farru luminatoriu alu literaturai române.

Meritulu de a fi fost adusa literatur'a etimologica în viétia practica este a lui Cipariu. Elu — dupa ce adunà mai ántáiu unu museu întregu de archeología limbistica, pe bas'a

⁴⁾ Déca vechiulu s'ar puté numí nou, apoi recurgerea la slovele lui Chirilu ar fi o *directia si mai ndua*.

acestor monumente positive aflà si asiedià o sistema ortografica pe câtu corespundiátore geniulu limbei nóstre, pe atátu si simpla, practica, si usioru de învetiatu; — si asta însusire avantagiósa i facù posibilu, d'a aflá întrare succesiva în scótele si în afacerile bisericesci mai ántáiu ale românilor greco-catolici; mai mare publicitate apoi i dadura „*Organulu luminárii*“ pe la an. 1847—48. Comissiunea philologica conchiamata de reginulu austriacu în an. 1860 la Sibíiu, spre a stabili o ortografia româna cu litere latine, care sè se întrebuintieze la publicarea leg'lor si le alte acte oficióse, — respingêndu ortografi'a fonetica a lui Pumnul din Cernauti, — adoptà cu unanimitate ortografi'a Cipariana. — Asemenea facù si Asociatiunea transilvana pentru literatur'a româna si cultur'a poporulu românu. Atunci Siaguna, marele reformatoriu si restabilitoriu alu bisericai ortodoxe române din Ardealu si Ungaria, decretà introducerea acestei ortografii si în afacerile sale bisericesci si scolare.⁵⁾ Acestu actu fu decidatoriu pentru unitatea si uniformitatea ortografica la Români de dincóce de Carpati.

Ortografi'a etimologica a lui Cipariu fu eschisivu primita si întrebuintiata în tóte ramurile vietii nationale, — în afacerile oficióse civile si bisericesci, scolare si literarie, — în jurnalistica cá si în comerciulu privatu alu tuturor românilor.

Pe când se întêmplau tóte, aceste români de dincolo de Carpati, vediêndu cà la noi s'au întrodusu literile latine cu succesu, le întroducu si ei oficiosu în tóte afacerile lor publice.

Ei, dar la dênzii înca nu erá terenulu destulu de pregatitu, cá din cóce.

Ei aveau înca trebuintia de proptele pentru transitiune, cum avuramu noi mai unu seclu întregu. Asiá si ei adoptara în modu transitoriu semnele ajutatórie, semnele asiá numite fonetice, pe cari le folosiramu si noi pâna le lapedaramu cu totul la an. 1860.

Societatea academica din Bucuresci mai apoi crediù d'a fi sositu si acolo timpulu pentru introducerea ortografiei curatu etimologice.

Ea merse cu unu pasiu si mai departe decátu cei din cóce cu ortografi'a cipariana, — adoptându — ceea ce lipsiá aci — si duplica-

⁵⁾ Cine ar fi mai crediutu, cá dupa mórtea lui, reactiunea ortografica sè iésa tocmai de la discipulii sei?

rea consonantelor, acolo unde le are limb'a latină. Asiá ea ajunsă în modulu scrierei pâna cam la stadiulu, în care venise pré correctulu ethimologu Ioan Maiorescu, când traducea legile austriace în limba româna,⁶⁾ cele ce înse se tiparira numai cu slovele cyrile — numite si civile.

Acestu *salto mortale* a societății academice, si zelulu celu excessivu alu unora — de a se apropiá cu ortografi'a câtu mai tare si mai îngraba de *tentamen criticum* alu lui Laurianu — provocara o reactiune apriga, care grupata pe lângă steagulu asiá numitei *novei directii* din Iasi, trassera caruti'a ortografiei în extremulu contrariu, voindu a perenná în literatur'a româna semnele fonetice pe d'a supra si pe de desubtulu literilor, si cu ajutoriulu acestor caractere parazitice a infrêná desvoltarea limbei în hatêrulu vre-unui dialectu de *mahala*.

Nu ne indoimu, cà si acêsta tentatiune, cà si celelalte multe încercări fonetice, precum a fost cea nemtiésca a lui *Molnar v. Müllersheim* — cea unгурésca a directorului *Fulea* din Sibíiu, cea cheho-lesiésca a profesorului *Pumnu* din Cernauti etc. etc.⁷⁾ va jucá numai o rola efemera; — dar atâta bine va lasá si ea dupa sine, cà a moderatu în câtu va zelulu celu hyperbolicu alu ultraistilor din castrele etimologice, facundu-i, cá — pe lângă resónele sciintifice ale limbei — sè tiêna — câtu se póte — contu si de recerintiele publicului vulgaru.

Reactiunea ce a produsu *nóua directia* de dincolo în processulu ortograficu n'a remasu fara reflexu nici din cóce de Carpati.

(Va urmá.)

Merulu fatalu.

— Novela istorica. —

(Urmare.)

Ea erá curagiósa, înse faciá de unu barbatu se simtiea fórté genata. Si cu acestu caracteru alu ei, a respinsu mân'a multor tineri.

⁶⁾ Vedi între altele: si codicele civile si criminale austriacu etc. Viena 1858—60. — Dupa cum ni impartasiesce D. A. Sturdza, în prefatiunea la *Fragmentele istorice* ale lui E. bar. de Hurmuzachi, si acestu celebru barbatu a conlucratu la traducerea amintitelor codici.

⁷⁾ Déca mi-aducu bine a minte, aparuse în ortografi'a româna si o secta francesă, care scriá: *parents incelepts*, în locu de: parinti intiepleti etc.; — alta italiana, care duplicá tóte consonantele si unde nu erá trebuintia, precum: *tattameu arre marre sperranza*; — pâna si spaniolii au avutu representanti'a lor în cei ce voiau a introduce pe *y* în locul lui *i* unde nu îm-móia pe *d. s. t.* precum în: *dynte, syngur, tyner* etc.

— Maiestatea sa imperatulu Teodosiu II stá naitea ta, iubita sora, — se întórse catra Atenais Pulcheria.

— Întru adevêru, iubita sora, me miru cum ai ascunsu de mine atâta tîmpu acêsta lilia de pe colinele classicele Atene, — dişe Teodosiu în tonu binevoitoru si mesurându pe biét'a Atenais din creşcetu pâna jos, peptulu seu se vedea redicându-se, si rosiet'a feciei sale trecea în albastru.

— Ací e dên's'a sè se scuse, — dişe Pulcheria, a carei ochi ageri petrunsera ânim'a fratelui seu, si voiá sè faca si pe Atenais sè graiésca.

— Imperate, — începù Atenais, câstigându-si óre-care barbatia si înaltându-si spre Teodosiu ochii sei plini de sagetii lui Amoru, — am cutezatu sè cautu refugiu la maiestatea ta, si nu potu din destulu adorá Provedinti'a, în ce modu admirabilu mi s'a facutu dreptatea ceruta.

— Éra eu dîcu: cine e sor'a Pulcheriei Auguste, e si sor'a lui Teodosiu imperatulu. Éta mân'a mea fratiésca, — si Teodosiu i intinse mân'a pe care Atenais o primí. Iute înse o scapá. Caldur'a si pulsulu lui Teodosiu, cá niste schinte de electru atinsera biét'a ânima casta a acestei vergure frumóse, si acuma peptulu ei, la rîndulu seu, se redicá mereu, si ea — care cu faciá albastra privi în faciá imperatului. — éra si rosí, si îsi plecá ochii în dîosu. Acést'a sfiéla femeiesca o facea de totu încântátóre pentru Teodosiu.

— Ddieu asiá voiesce. Ei sînt creati unulu pentru altulu, — cugetá Pulcheria, dar nu dişe înca nimica.

— Acum, fiulu meu, cauta de termina afacerile statului!

Si Teodosiu s'a dusu inchinându-se mai nainte lor.

De aci Teodosiu mai desu îsi aflá afaceri cu Pulcheria, si Atenais nu lipsiá mai nici odata.

— Unu capu de opera alu creatiunii! Unu ângeru din paradisu! O feia mitologica! — e acêsta Atenais! Nime din sexulu ei n'a pututu deşteptá în mine acestu simtiemêntu dulce, ce-mi înunda ânim'a. Pentru nime n'a palpitatu înca ânim'a mea, cum palpita când o vedu! Si ea e atâtu de modesta, atâta de sfiósa, pe cât de frumósa si învetiata! O Pulcheria! Tu care ai ghicitu totu-de-una ascunsele mele, ghi-ceşe si acést'a, si mi-o dà! — Asiá cugete il asaltu pe Teodosiu desu, când se retragea în laboratoriuulu seu, si erá singuru.

Si punêndu-se scriá cu barbatia îndoita.

Si tocmai amorulu deşteptata în elu catra Atenais, îlu facea sè lucre îndoitu. Pulcheria i-a dîsu: „Si apoi când vei face unu lucru demnu de unu imperatu, vom cautá sè te casatoresci.“ Pentru aceea lucrá elu acum îndoitu, la unu opu demnu de imperatulu!

Érá carnevalu. La Pulcheria s'au aprinsu sér'a candelabruulu cu fórté multe lumini, si Pulcheria dupa terminarea rugatiunii, înscená cu Atenais si cu celelalte sorori, óre-cari petreceri inocente în ghicituri, în povestiri din Esopu si altele.

De odata le suprinde Teodosiu, cu o carte sub-suóra.

— Am doritu si eu sè me jocu cu voi. Permittedi-mi?

— Mai ântâiu ai sè ni arati caracterulu jocului, apoi vom decide, — respunse Pulcheria.

Atenais si celelalte surori se aruncara în grumadiu la Pulcheria, si tóte se rugau sè permita si împeratului cá sè remâna.

Cine póte descrie bucuri'a împeratului! Surorile se intereséza de dènsulu, si in fruntea lor frumós'a Atenais!

— E bine, — concesse Pulcheria, — sè vedemu acum cu ce are împeratulu sè ne petréca?

Ochii tuturor se redicara acum spre împeratulu.

literarie. Îlu dedicu graçiei tale, sor'a mea Augusta, — dişe Teodosiu.

— Ah! o suprindere, bunulu meu împeratu! — reflectà Pulcheria cu voia buna! Si luându cartea, o privi de tóte laturile, apoi o predede celorlalte dame.

— Acuma poftimu de siedi la noi! Vom formá tribunalu, si vom aduce sententiã a supra opului teu. Ce diceti voi, consóçiele mele, este carte acést'a démna de împeratulu sèu ba? — se întórse Pulcheria ca- tra ele.

Vasile Alecsandri.

— Împeratulu face mai bine, când aduce legi bune pentru tíera, — respunse Teodosiu, si predede Pulcheriei cartea adusa cu sine.

Erá unu manuscriptu voluminosu. Titlulu de-a supra cu litere mari latine : „*Codicele Teodosianu.*“

Scrisóre erá manupropria a lui Teodosiu, scrisóre caligrafica fórte frumós'a, cu care împeratulu escelá si rivalisá cu multi caligrafi.

— Éca unu micu fruptu alu ocupatünilor mele

Pe feçiele tuturor se vedea admiratünea de frumósele trasuri ale literilor, si tóte numai pentru scrisórea frumós'a, înca aru fi dísu : „Da, e démna de împeratulu!“ Dar ochii tuturor se îndreptara spre Atenais, cá si cum aru fi voitu sè o întrebe : „Ce dici tu?“

(Va urmá.)

Georgiu Traila.

SALONUL

Calindarul septemanei.

Dumin.	4 16	F. Rusalii, s. p. Mitrofan.
Luni	5 17	Lunia Rusalii, s. st. m. Doroteiu.
Marti	6 18	cc. pp. Visarion, Ilarion.
Mercuri	7 19	s. st. m. Teodot, s. m. Artemia.
Joi	8 20	s. m. m. Teodor. Strat.
Vineri	9 21	s. p. Ciril, ss. Tecla, Mariamna.
Samb.	10 22	s. st. m. Timoteiu, s. m. Alesandru.

Vasile Alecsandri.

— La portretul de pe pagin'a 269. —

Națiunea româna are serbatore. O mare serbatore, de care înca nici odata n'a avutu. Dumnedieu din ceruri, tocmai în aceste zile de suferintie, i aduce o sublima mângaiere, o face învingătoare si pe câmpul literar.

Cunun'a, ce marele nostru poetu Vasile Alecsandri a câștigatu la sublim'a emulațiune a poetilor latini, decoréza fruntea întregii națiuni; si aplausele, cari întimpinara la Montpellier dumnedieiesc'a inspirațiune a lirei române, resuna vestindu gloria din Tisa si pâna la Balcani.

În aceste zile de entusiasm sântu tôte privirile ochilor scaldati în lacrimi de bucuria, tôte palpitarile âmimelor tremurânde de fericire, si tôte expresiunile de devotamentu, sânt îndreptate catra acelu nemuritoru barbatu, carele este autorulu acestei mari serbatori.

Vasile Alecsandri, tocmai când îl credeamu ajunsu la trépt'a cea mai înnalta a maririi sale, de odata s'a urcatu si mai sus, la o înnaltime si mai mare, si dimpreuna cu sine a înnalțiatu si națiunea sa, in stim'a si admiratiunea lumii civilisate.

Nu este unu sufletu de Românu, care se nu fia mândru de acésta pré importanta victoria spirituala, si care se nu fia petrunsu de simtiemântulu multiamitei datorite învingatorulu.

De aceea credemu, că în sântele serbatori ale Rusaliiilor n'amu fi pututu face onorab. nostru publicu cetitoru vr'o placere si bucuria mai mare, decât înzestrându tocmai nrulu acest'a alu fôii nôstre cu portretulu mai nou alu laureatulu nostru poetu.

Schitie biografice nu vom adauge. Acele se afla deja în cursulu din 1865 alu „Familiei“, când i publicaramu portretulu întâia-ora, dupa o fotografia mai vechia. Însemnâmu numai atât'a, că poetulu nostru s'a nascutu la 1821.

Dumnedieu se-i lungesca firulu vietii!

Literatura si arti.

„Cânteculu gintei latine“ se traduce deja si în alte limbi afara de cele neo-latine. Astfel aflâmu, că dlu C. E. Lewakowski, doctor în dreptu si procuratoru generalu alu căilor ferate Lemberg-Cernauti-Iasi, l'a tradusu în limb'a polona. Era redactorulu fôii nôstre l'a tradusu în limb'a ungeresca.

„Penesiu Curcanulu“, în traducerea germâna,

facuta de Mari'a Sa Dômn'a României, s'a reprodusu si de diuariulu „Norddeutsche allgemeine Zeitung“ în nr. 124. Numitulu diuaru se exprima cu multa lauda despre talentulu poeticu cu care M. S. Dômn'a a tradusu acésta poema.

În teatrulu celu mare din Bucuresci s'a prezentatu de curându celebr'a drama „Rom'a învin-sa.“ Despre traducerea acestei piese „Telegrafulu“ din Bucuresci scrie urmatorele: „Traducatorulu, voindu a fi pré românu, a devenitu slavu. Si mi-se pare, că nu tocmai acum este timpul de a fortiá limb'a se redevia slava. În acésta privintia preferimu tendint'ia Academiei, decât acésta reactiune nenorocita si periculôsa. Acest'a este defectulu celor ce nu s'au adaptatu de o cultura serioasa. Ei credu, că prin unu archaismu pretentiosu si absurdu, devinu noi si placuti. Ei uita înse, că limb'a nu revine la forme si cuvinte învechite; ea își urméza desvoltarea si fia-care epoca are limb'a sa.“

Cestiunea ortografica forméza în timpul pre-sinte un'a din principalele obiecte de cari trebuie se se ocupe diuaristic'a româna, căci deslegarea acestei cestiuni va produce mari folose literaturei nationale. De aceea — firece, fara d'a primii solidaritate pentru tôte principiile desvoltate — deschidemu cu cea mai mare placere colónele fôii nôstre unui siru de articoli scrisi în acésta materia de autorulu articolilor „Consideratiuni asupra timpului si spațiului“, publicati în fôii'a nôstra în lunile trecute. Totu-odata invitâmu si pe alti barbati competenti ai nôstri a luá parte la aceste discussiuni, se binevoiésca a ne onorá cu lucrârele lor. Totu-de-una le vom acordá cu placere spațiu în fôii'a nôstra.

Carti noué: „Daci'a“ seu descrierea sinoptica în sboru a tierii Daco-Românilor, de T. A. Paschides, Bucuresci. — „Osman-pasia“, judecatu de catra unu oficeru românu, Bucuresci. — A opt'a brosiura din „Istori'a resboiului din Orient“, de Manliu si Miron, Bucuresci.

Biserica si scóla.

Sinodulu eparchialu aradanu, avându în vedere stagnarea ce sufere organismulu bisericescu gr. or. în functiunea sa pentru netinerea congressulu nationalu bisericescu de atât'a timpu si neregulat'a tinere a consistoriului mitropolitanu, a alesu o comisiune spre a se presintá — dimpreuna cu alta deputatiune aleasa deja spre acestu scopu si la Caransebesiu — la Esc. Sa mitropolitulu din Sibiu, pentru a se consultá despre cauzele reului si pentru a luá tôte mesurile posibile spre delaturarea lui, — membrii comisiunii s'au alesu dnii: Iosif Belesiu, dr. Paulu Vasiciu si Nicolae Zigre. S'a constatat, că în decursulu anului 1877 fondulu bisericescu a crescutu cu 7144 fl. 19 cr., fondulu școlarü a scadiutu cu 345 fl. 10½ cr., fondulu pensionalu a crescutu cu 1356 fl. 76 cr. S'a votatu bugetulu epitropiei fondurilor comune, în sum'a de 4430 fl. În siedint'ia din 29 aprile s'a votatu bugetulu anului 1878, si a nume alu consistoriului în sum'a de 10,740 fl., pentru scopuri de caritate creștinésca s'a destinatu 200 fl.; bugetulu instructiunii din diecesa s'a votatu în suma de 20,006 fl., mai adaugându-se 200 fl. pentru premiarea invetiaceilor din școlele poporale; era bugetulu consistoriului aradanu s'a staveritu la 8570 fl. În urma s'a constatat, că fundatiunea „Elena Ghiba Birta“ astadi se urca la

48,935 fl. 2 cr. Apoi sesiunea sinodului se încheiă. Aceste extracte le facuramu dupa „Biserica si Scol'a“ din Aradu.

Sinodulu eparchiei Caransebesiu — precum ni se scrie de acolo — s'a întrunitu si în anulu acest'a la terminulu prescisu, si în siepte siedintie a terminatu tôte lucrările sale. Dintre obiectele de mai mare însemnatate amintimu : sistemisarea catedrei de alu treile professoru pentru inștitutul pedagogicu înfiintiatu la 1876, apoi sistemisarea salarului unui inveniatoru pentru cântările bisericëști si tipiculu preotiescu si cantoralu la ambele inștitute — teologicu si preparandialu ; s'a votatu absolutoriu episcopiei fondurilor comune dieceselor Arad si Caransebesiu pe 1876, 6ra consistoriulu din Caransebesiu pe 1876 si 1877, stabilindu-se totu-odata si bugetele acestora pe anulu curentu, 6r pentru dieces'a Caransebesiulu si pe 1879 ; s'a emisu o comisiune spre a conlucră la mitropolia pentru delaturarea pedecelor ce s'au ivitu contra întrunirii congressulu naționalu bisericeșcu ; s'a decisu mai multe alte afaceri bisericeșci, școlare si fundationale, — de regretatu este înse că s'a ștersu stipendiulu pâna acum votatu în toti anii pe sêm'a unui candidat de professura pentru a puté studiă la vr'o universitate din tierile esterne, cu deosebire în Germani'a. În fine adaugemu, că Pré Sântitulu parinte episcopu diecesanu Ioanu Popasu, în urm'a acestui votu totusi n'a rechematu din Germani'a pe tinerulu deja tramisulu acolo pentru completarea studiilor sale, ci — marinosu că totu-de-una — a binevoitu a-i încuviinția din pung'a sa si mai departe stipendiulu anualu de 500 fl.

Comisiunile sinodelor din tôte trei eparchiile mitropoliei din Sibiiu, s'au întrunitu — precum cetimu în „Telegr. Rom.“ — luni la 3 iunie în Sibiiu, spre a se consultă asupra unor cause relative la congressulu bisericeșcu si la consistoriulu mitropolitanu, îndegetate mai sus, si amintite deja si cu alta ocașiune.

Ce e nou ?

Dlu Vasile Alecsandri sosindu la București — precum cetimu în „Român'i'a Lib.“ — a fost primitu la gar'a Têrgoviște de mai multe persône însemnate. Junimea studiôsa i-a facutu o ovatiune, predându-i o adresa. „Press'a“ scrie, că se prepara de catra persône, mai cu sêma din corpulu didacticu, unu banchetu în onôrea poetului. Într'aceste dlu Alecsandri primeșce felicitări din tôte parțile României. Dlu Gusti a propusu primariei din Iasi, sê numésca dône strade din vechi'a capitala a Moldovei : un'a „Grivitia“ si alt'a „Alecsandri.“ Români de din cõe de Carpati asemene felicitara din mai multe parți pe marele poetu. Redactorulu acestei foi i-a esprimat devotiunea sa prin versurile în tîntea acestui numeru.

Diet'a si-a recepțutu siedintiele la 12 l. c. Din acêsta siedintia însemnămu, că deputatulu Victor Istoczy a facutu o propunere pentru restituirea Palestinei că statu jidovescu. Propunerea a produsu ilaritate, la ce propunetoriulu a respunsu, că acei deputati cari ridu, sê întrebe de alegatorii lor, si aceia li vor spune ce cauza seriôsa e acêst'a.

Imperatulu Vilelmu a scapatu cu norocu din gur'a morții si de asta-data. Elu se afla deja mai bine. Fiulu seu, moștenitorulu de tronu, fu numitu suplinitoru.

Congressulu din Berlin se deschide tocmai când scriemu aceste șire, la 13 l. c. Presiedinte are sê fia Bismarck. Represintantii celorlalte puteri vor siedé în ordinea alfabetica a imperielor lor. Represintantii României nu sositu.

Mobilisarea armatei austro-ungare s'a începutu. De ocamdata înse acêsta mobilisare e numai parțiala, si se reduce la întarirea passurilor.

Recrutarea în Români'a. Cetimu în „Curierulu de Galați“ : „Cu ocași'a recrutăției din acestu districtu s'a observatu o împregiurare suprinđietóre. Prin tôte satele pe unde comisiunea de recrutare a trecut, nu s'a veditu unu singuru tineru care sê cêra scutire sêu sê se arete ne-aptu de a purtă arm'a ; cu toții veseli, si voiosi, veniau a se supune revisiunii si dupa ce comisiunea declară pe unulu de bunu, elu se ducea în grup'a celorlalti revisuiti si se pare a se consideră mândru de onôrea ce i s'a facutu de a se gasi bunu pentru a se numi ostênu românu. Comun'a Galați nu a remasu si ea mai jos, aici s'au veditu tineri cari s'au inșcristu de buna voia fara că sê aiba chiar împlinita etatea ceruta de lege pentru a fi luati în armata, si în diu'a de 5 maiu curentu când s'au deschisu lucrările comisiunii de revisuire, au venitu la comisiune cu music'a în frunte si în aplausele cetățienilor ; nu se mai audiă, că nainte, bocitele parinților, fraților sêu a surorilor, acum din contra dēca venise si unii din acestia, ei nu facea de cātu a împartasi acelea-si sêntimente de veselie si placere cu bravii tineri ce tîer'a chiama sub drapelu pentru anulu curentu. Dēca vre-unulu dintre tinerii orasieni 6ră declarat de comisiune reu, elu esia printrē șirurile camaradilor lui rușinos si cu capulu în jos. Amu veditu pe unulu caruia-i curgea lacrimi din ochi, pentru că nu pôte a servi tîer'a că militaru.“

O femeia eroica. O femeia betrâna de la tîera de lângă Copenhaga, zară iern'a trecuta, trei copii, inecându-se, căci se rupsesse ghiat'a, pe care se turisiau, si sarindu în apa între sloii de ghiatia, nu s'a lasatu, pâna nu i-a scapatu pe toti trei, cu pericolulu vietii sale. Regele Danimarcei, aflându despre acêsta eroica fapta, i-a acordatu „medali'a meritulu civil.“ Astfel dintre femei, unei tîerance i s'a acordatu pentru atâtai'a 6ra acêsta medalie. Medalia i-a presintat'o regele de față cu tóta famili'a regala. Afara de acêst'a a ospetatu pe nobil'a femeia dône țile în unu apartamentu din palatulu regalu, a condus'o în teatru, si a purtat'o prin tóta capital'a, aretându-i lucrurile cele demne de veditu.

Fetele diu Erancia vor primí de siguru cu bucuria urmatóreă propunere, presintata de deputatulu Laroche Joubert, în camera, spre desbatere si primire. §. 1. Fia-care francesu care a trecut peste 26 ani, începēdu de la 31 decembre a acelu anu va fi lipsitu de dreptulu seu de alegatoru, pâna la anulu 40 alu etății, de cumva nu se va casatori. §. 2. Eșceptiune formēza preoții catolici si acele persône, cari posedu scaderi naturale spre a puté justifică hotarirea, de a nu se casatori nici odata.

Mai multe dômne din Bacău — precum aflămu din „Curierulu“ de acolo — au luat hotarirea de a purtă în sesonulu de vêra costume naționale : camasia cu altitia si fota.

Represintantii României la congressulu din Berlin, dlu primu-ministru Ionu Bratianu si dlu ministru de esterne M. Cogalniceanu, au mersu la

Berlin pe calea ferată de la Orșova, înse nu într'o zi, căci dlu Bratianu a sosit la Orșova în 8 iunie, era dlu Cogalniceanu în ziua următoare. Precum ni se scrie, acestu din urma a fost surprinsu la gar'a din Orșova prin corulu românului de cântări din Lugosiu cu o cântare națională foarte frumoasă. Eminentulu barbatu de statu a fost adâncu emoționatu, si când trenulu a plecatu mai departe, toti cei de față i-au doritu succesu în grău'a sa sarcina.

Supremulu comandantu militarulu alu Ungariei, Esc. Sa dlu Edelsheim-Gyulai, în caletor'ia sa oficială prin părțile sudice ale Ungariei, va vizită si garnisioanele din Ada-Kaleh (Orșova-nouă) si din Caransebesiu, unde va sosi la finea unei curente. Aice Esc. Sa, va descalecă în resiedința episcopescă.

Pré Santitulu episcopulu alu Caransebesiului, Ioanu Popasu se afla în Carlsbad în Boemi'a pentru cautarea sănătății tale. De acolo se va întorcede catra finea lui iunie st. v. în dieces'a sa.

Schimbări si înlocuiri în ministeriulu României Dlu P. S. Aurelianu, ministrulu de lucrări publice, a dimissionatu; dlu I. C. Bratianu, presiedintele consiliului, a fost numitu ministru de lucrări publice, ér portofoiulu internelor s'a incredintiatu dlui C. A. Rosetti. Dlu Bratianu plecându la Berlin, presiedința consiliului s'a incredintiatu ad interim dlui C. A. Rosetti, ministeriulu lucrărilor publice dlui G. Chitiu si ministeriulu de externe dlui Eugeniu Ștătescu.

Tinerimea româna din Arad va arangia la 5, 17 l. c. adeca a două zi de Rusalii o petrecere cu dantiu, în paduri'a orasiului.

Alegerile comunale în Brasiovu s'au facutu la 5 iunie. Represintanti'a comunala se compune din 200 de ênsi, din cari 100 sânt virilisti si 100 deputati alesi. Români au 29 deputati alesi si 14 virilisti. Din decursulu alegerilor „Gazet'a Tr.“ publica unu incidentu curiosu. Anume, în cerculu alu 5-le, care avea sè aléga 15 deputati, fiindu alegatorii români, sasi si unguri aprópe egali la numeru, s'a facutu mai întâiu unu pactu pentru câte 5 deputati din fia-care natiunalitate; dar în ajunulu alegerii ungurii se lasara de pactu si-si incercara noroculu a isbuti singuri cu 15 deputati, facura înse fiasco, căci sașii si români din acelu cercu se presintara în numeru considerabilu la urna, si reușira cu candidații lor, adica 8 sași si 7 români.

In Alba-Iulia la 4 iunie s'a facutu restauratiunea oficianților orasieneși cu urmatorulu rezultatu: Primariu Alessiu Kovács, șiefu de poliția Stefan Jeney, senatori: Béla Csoma si Mihaiu Cirlea; primu-notaru Ignatiu Apoltianu, cassariu Mihaiu Kocsis, controloru Iosif Draganu, comptabilu Mihaiu Roșca, archivaru Iosif Szöcs, vice-notaru Ioanu Gazda, protomedicu Sigismund Reiner, medicu N. Bernat, comissaru de poliția Nicolae Berghianu, fișcu George Filipu.

Sciri merunte. Camer'a României a acordatu dreptulu de cetățianu românulu dlor Teofil Frâncu si Nicolae Densusianu, ambii trecuti din Transilvani'a. — Dlu Moceanu va plecă zilele aceste din București cu trup'a sa espositiunea din Paris, spre a represintă acolo dantiurile naționale „Batut'a“ si „Calusierulu.“

— Dlu Rubinu Patiti'a a deschisu cancelaria advocatuala în Alba-Iulia, strad'a Gavril Bethlen nr. 110.

Flamur'a lui Hymen.

Dlu Basiliu S. Podoba, absolventu în teologia, la 11 iunie si-a serbatu cunun'a cu domnișor'a Maria Popu Carteziu în Clusiu.

Dlu Augustinu Botiocu, învetiatoru în Comlăusiu (St. Ana-vechia) si-a încredintiatu de soția pe dsior'a Elena Siandor totu-de-acolo.

Suvenirea mortilor.

Andreiulu Alesandru Papp, presiedinte alu consistoriului eparchialu gr. or. din Oradea-mare, archimandritu si vicariu episcopescu, în urmarea unei bóle îndelungate si grele de peptu, a încetatu din viața în Oradea-mare, la 7 iunie, în etate de 53 ani. În mormântarea se facu luni, celebrându ênsusi Il. Sa. parintele episcopu diecesanu Ioanu Metianu, asistatu de protosincelulu Iosif Goldisiu, de protopresbiterii Ioanu Tieranu, Petru Chirilescu si de numerosi preoti, fiindu de față si unu numeru mare de credinciosii. Repausatulu a fost unu barbatu stimatu de toti, blându, dreptu si modestu. S'a nascutu la Oradea-mare, unde a si facutu cursulu gimnasialu, studiându si drepturile la academi'a de acolo. Apoi trech pe carier'a preotiesca si fu aplicatu la curtea episcopescă din Arad, înaintându treptatu în gradurile ierarhice, pâna ce în anulu 1875 fu alesu vicaru episcopescu la Oradea-mare, în care calitate servi pâna la mórte.

Mihaiulu Wéghsö, parocu rutenu gr. c. de Oradea-mare, a repausatu dupa suferintie de mai multi ani în comun'a Abranulu-micu, în anulu 54 alu vieții sale.

Ghicitura numerica

De Leontina I. Șofanu.

3u73u7i2a ui3a'3i 403u13u,
2e 3e913 a12 8i 3u 97ei 129u53ii?
2a e 613u3u7e a10o7u13u
59u12e—10i, 9a5e7e, 12u52ii?

2e 3e 912a128i 2u 12ei122e 3a7e
4u9a 3e109u13u 2e-a 37e2u3u?
07i i-3i 14e12e 2u '1237i53a7e
2a 59e7a123i'a 3c-a 14e124u3u?

Deslegarea logogrifului din nr. 35:

„Lin, lin, in, Nil.“

Bine l'au ghicitu dómnele si domnișorele: Amalia Popu, Maria Micsiust, Eufrosina Popescu, Septimia Popoviciu, Fera Serafim, Maria Crisianu, Teodora Ardeleanu.

Din caus'a serbatorilor „Familia“ nu va aparé în joi'a viitoare; cá înse abonantii nostrii sè n'aiba vr'o scadere, vom suplini nrulu acelu în joi'a cealalta.